

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ТУРИЗМ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ

підготовки	Бакалавр
спеціальності	242 Туризм і рекреація
освітньо-професійної програми	Туризм

Силабус освітнього компонента «ТУРИЗМ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ» підготовки бакалавра, галузі знань 24 Сфера обслуговування, спеціальності 242 Туризм і рекреація, за освітньо-професійною програмою Туризм.

Розробник: Безсмертнюк Т.П., доцент кафедри туризму та готельного господарства, кандидат географічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ільїн Л.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри туризму та готельного господарства
протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Ільїн Л.В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм і рекреація Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 2
		Семестр – 3
		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
ІНДЗ: немає		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

ППП: Безсмертнюк Тарас Петрович

Науковий ступінь: кандидат географічних наук

Вчене звання: доцент кафедри туризму та готельного господарства

Посада: доцент кафедри туризму та готельного господарства

Контактна інформація викладача:

Номер мобільного зв'язку: 0667009523

Електронна адреса: bezsmertniuk.taras@vnu.edu.ua

Дні занять (посилання: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Важливим ресурсом для забезпечення стійкого розвитку будь-якої країни, який підтримує навколишнє природне середовище в стабільному стані, зберігає національне природне та культурне надбання, допомагає розповсюджувати екологічні знання серед широких верств населення, підвищує престиж країни в очах потенційних міжнародних та внутрішніх туристів, являються природоохоронні території. За даними Всесвітньої туристичної організації, туризм в межах природоохоронних територій входить у п'ятірку основних стратегічних напрямів розвитку туристичної галузі.

Унікальні природні об'єкти України, відвідати які хотіли б не тільки вітчизняні, а й іноземні гості, є базою для формування туристичних продуктів. Виважене поєднання природоохоронних об'єктів для їх використання в туристичних цілях сприяє як збереженню природи, так і створенню нових робочих місць, об'єднанню місцевих громад, їх збалансованому соціально-економічному розвитку.

Освітній компонент «Туризм на природоохоронних територіях» пов'язаний з активізацією ролі природоохоронних територій у формуванні туристичних пропозицій регіонів. Нині одночасно актуальними є збереження природної та історико-культурної спадщини регіонів задля збереження їх автентичності та використання цієї спадщини для економічного розвитку регіонів через сталий розвиток туризму. Розвиток туризму на природоохоронних територіях тісно пов'язаний із заповідною справою, екологічним і сільським туризмом, менеджментом і маркетингом туризму та сталим розвитком регіонів.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента.

Пререквізити освітнього компонента: основи туризмознавства; самодіяльний туризм; екскурсознавство і музеєзнавство; екологічний туризм; туристична картографія.

Постреквізити освітнього компонента: туристичні ресурси України; організація рекреаційних послуг.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета викладання освітнього компонента «Туризм на природоохоронних територіях»:

- вивчення рекреаційно-туристичного потенціалу природоохоронних територій та об'єктів природно-заповідного фонду, видів допустимих туристичних занять та відповідної інфраструктури, інформаційно-освітнього забезпечення;

- надбання студентами практичних навичок в оцінці рекреаційно-туристичного потенціалу природоохоронних територій, плануванні та впорядковуванні туристичних занять в межах природоохоронних територій, розробці проектів рекреаційно-туристичного використання природоохоронних територій;

- вивчення впливу туристично-рекреаційної діяльності на природне середовище охоронюваних територій та можливості його мінімізації.

Завдання освітнього компонента:

- сформулювати у студентів систему знань про міжнародні і національні категорії природоохоронних територій;

- забезпечити знання туристичних ресурсів та особливостей рекреаційно-туристичного використання природоохоронних територій різних категорій;

- навчити студентів планувати та організовувати рекреаційно-туристичне використання національних природних і регіональних ландшафтних парків та інших заповідних територій.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності:

ФК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ФК 17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;

ФК 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

ФК 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

ФК 28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Результати навчання:

РН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;

РН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;

РН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

РН 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;

РН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю* /Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи розвитку туризму на природоохоронних територіях						
Тема 1. Природоохоронні території та об'єкти: сутність та класифікація	15	2	2	10	1	ДС, РМГ/10
Тема 2. Природно-заповідний фонд України як об'єкт рекреаційного використання	15	2	2	10	1	ЗПР, УО/10
Тема 3. Національні природні парки та регіональні ландшафтні парки як природоохоронно-рекреаційні території	31	–	4	25	2	ДП, ДС/20
Тема 4. Форми організації відвідування природоохоронних територій	13	–	2	10	1	ЗПР, УО/10
Разом за змістовим модулем 1	74	4	10	55	5	50
Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти розвитку туризму на природоохоронних територіях						
Тема 5. Оцінка рекреаційного навантаження на природні комплекси природоохоронних територій	15	2	2	10	1	ЗПР, УО/10
Тема 6. Планування туризму на природоохоронних територіях	15	2	2	10	1	ДС, РМГ/10
Тема 7. Світовий досвід розвитку туризму на природоохоронних територіях	33	2	4	25	2	ДП, ДС/20
Тема 8. Сталий туризм на природоохоронних територіях	13	–	2	10	1	ДС, РМГ/10
Разом за змістовим модулем 2	76	6	10	55	5	50
Усього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

*Форми контролю: ДС – дискусія; РМГ – робота в малих групах; ЗПР – захист практичної роботи; УО – усне опитування; ДП – доповідь з презентацією.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1	Природоохоронні території та об'єкти: сутність та класифікація	10
2	Природно-заповідний фонд України як об'єкт рекреаційного використання	10
3	Національні природні парки та регіональні ландшафтні парки як природоохоронно-рекреаційні території	25
4	Форми організації відвідування природоохоронних територій	10
5	Оцінка рекреаційного навантаження на природні комплекси природоохоронних територій	10

6	Планування туризму на природоохоронних територіях	10
7	Світовий досвід розвитку туризму на природоохоронних територіях	25
8	Сталий туризм на природоохоронних територіях	10
Усього		110

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриває «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2022-07/Polozh_pro_otzin_%D1%80%D0%B5%D0%B4%2B%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

Політика викладача щодо здобувача освіти

Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з освітнього компонента. При вивченні освітнього компонента необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану основну та додаткову навчальну, наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: активно працювати на практичних заняттях (брати участь в обговоренні дискусійних питань); повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені практичні заняття.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу з метою поточного та підсумкового оцінювання знань, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути толерантним, доброзичливим, виваженим у спілкуванні зі студентами та викладачами, уважним і дотримуватися дисципліни та часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків, дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття); надання достовірної інформації про результати власної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування під час модульних контрольних робіт та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки знайшли своє відображення в «Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного

університету імені Лесі Українки (посилання: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/polozhennya-pro-antyplagiat.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки, не дозволяється.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти

Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у Волинському національному університеті імені Лесі Українки шляхом валідації (посилання: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Визнання можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – залік. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацьовувати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості в усній формі. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Перелік питань до заліку

1. Сутність понять «природоохоронна територія», «природно-заповідний фонд», «категорія природно-заповідного фонду».
2. Міжнародна класифікація природоохоронних територій.
3. Теоретичні основи природоохоронно-рекреаційного природокористування. Сутність основних понять.
4. Поняття про природно-заповідний фонд, його класифікація згідно національного законодавства.
5. Категорії природно-заповідного фонду в Україні.
6. Рекреаційний статус категорій природно-заповідного фонду.
7. Сутність, завдання та функціональне зонування національних природних парків.
8. Особливості рекреаційно-туристичної діяльності національних природних парків.

9. Сутність, функції та функціональні зони біосферних заповідників.
10. Особливості рекреаційно-туристичної діяльності біосферних заповідників.
11. Сутність, завдання та функціональне зонування регіональних ландшафтних парків.
12. Особливості рекреаційно-туристичної діяльності регіональних ландшафтних парків.
13. Рекреаційно-туристичне використання малоплощинних заповідних об'єктів.
14. Природні та історико-культурні атракції природоохоронних територій.
15. Основні види туристичних занять на природоохоронних територіях.
16. Туристичний потенціал природоохоронних територій.
17. Основні напрямки і види туристичної діяльності на природоохоронних територіях.
18. Основні види туристичних послуг, що можуть надаватись об'єктами природно-заповідного фонду.
19. Туристична інфраструктура на природоохоронних територіях: види і функції.
20. Туристичні шляхи в межах природоохоронних територій: особливості організації та екскурсійного обслуговування.
21. Роль інформаційних центрів та музеїв природи в межах природоохоронних територій для приваблювання відвідувачів.
22. Визначення поняття «рекреаційна дигресія», її основні стадії.
23. Рекреаційна місткість території, рекреаційне навантаження та його основні види.
24. Основні напрямки і форми екологічної освіти природоохоронних об'єктів.
25. Основні складові туристичного продукту природоохоронних територій.
26. Форми та способи просування рекреаційно-туристичних пропозицій природоохоронних територій на туристичному ринку.
27. Екотуристичний потенціал одного з національних природних парків України (на вибір здобувача освіти).
28. Характеристика туристичних пропозицій одного з національних природних парків України (на вибір здобувача освіти).
29. Характеристика туристичних пропозицій національних парків Європи.
30. Характеристика туристичних пропозицій національних парків Америки.
31. Характеристика туристичних пропозицій національних парків Африки.
32. Характеристика туристичних пропозицій національних парків Азії та Австралії.
33. Сутність, основні завдання та принципи сталого розвитку туризму.
34. Критерії розвитку сталого туризму.
35. Реалізація принципів сталого розвитку туризму на природоохоронних територіях.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Безсмертнюк Т. П., Мельнічук М. М. Туристсько-рекреаційне використання природно-заповідного фонду Північно-Західної України : монографія. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. 168 с.
2. Габчак Н. Ф., Дубіс Л. Ф., Мельник А. В., Чир Н. В. Екологічний туризм на природоохоронних територіях Закарпатської області : монографія. Ужгород : Вид-во ФОП Сабов А. М., 2019. 392 с.
3. Грановська В. Г., Морозов О. В., Крикунова В. М., Морозова О. С. Словник-довідник: Туризм і природно-рекреаційний потенціал : науково-методичне видання. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 108 с.
4. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Осіпчук А. С. Географія туризму: Екологічний туризм : підручник. Житомир, 2021. 252 с.
5. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Додаткова:

1. Безсмертнюк Т. П. Біосферні резервати як рекреаційно-туристичні об'єкти. *Вектори розвитку та результати досягнень науки в сучасному освітньому просторі*. Матеріали науково-практичної конференції (м. Одеса, 23–24 липня 2021 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2021. С. 17–22.
2. Безсмертнюк Т. П. Особливості рекреаційного природокористування в межах національного природного парку «Прип'ять-Стохід». *Наукові перспективи: журнал*. № 8(14). 2021. С. 164–175. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-8\(14\)-164-175](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-8(14)-164-175)
3. Безсмертнюк Т. П. Розвиток глемпінг-туризму в межах природоохоронних територій України. *Наука, освіта, суспільство в умовах глобалізації* : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 6 липня 2021 р.). Полтава : ЦФЕНД, 2021. С. 5–7.
4. Безсмертнюк Т. П., Мельнічук М. М. Європейський досвід організації екологічного туризму в національних парках (на прикладі Німеччини). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : географія*. Тернопіль, 2020. № 1 (випуск 48). С. 77–83.
5. Безсмертнюк Т. П., Мельнічук М. М. Стратегічні пріоритети розвитку туризму на природоохоронних територіях України. *Економіка та суспільство*. 2021. № 29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/553>

6. Безсмертнюк Т. П., Мельнійчук М. М. Упровадження закордонного досвіду рекреаційного використання природоохоронних територій в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Географічні науки*. Херсон, 2020. Випуск 13. С. 84–91.

7. Безсмертнюк Т. П. Національні парки Греції як об'єкти рекреації та туризму. *Colloquium-journal*. № 30 (153), 2022. Część 1. Warszawa. Polska. С. 9–11.

8. Безсмертнюк Т. П. Правовий статус регіональних ландшафтних парків України в аспекті рекреаційного використання. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття* : матеріали II Міжнародної наукової конференції (Т. 3), м. Рівне, 5 листопада, 2021 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2021. С. 107–108.

9. Безсмертнюк Т. П. Сталий розвиток туризму на природоохоронних територіях: управлінський аспект. *Colloquium-journal*. № 22 (109), 2021. Część 2. Warszawa. Polska. С. 4–6.

10. Мельнійчук М. М., Безсмертнюк Т. П., Ахмедов Б. М. Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Байрак» як об'єкт рекреаційного використання. *Природно-заповідний фонд Волинської області: освітній аспект* : матеріали обласної науково-практичної конференції (10 жовтня 2019 р., м. Луцьк) / упоряд. : Н. В. Григор'єва, Мацюк Л. М. Луцьк : Волинський ІППО, 2019. С. 208–213.

11. Методичні рекомендації щодо визначення максимального рекреаційного навантаження природних комплексів і об'єктів у межах природно-заповідного фонду України за зонально-регіональним розподілом / Державна служба заповідної справи Мінекоресурсів України, Науковий центр заповідної справи Мінекоресурсів України. Київ, 2003. 43 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека Волинського національного університету імені Лесі Українки : веб-сайт. URL: <https://library.vnu.edu.ua/> (дата звернення: 20.08.2023).

2. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України : веб-сайт. URL: <https://mepr.gov.ua> (дата звернення: 20.08.2023).

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 20.08.2023).

4. Нормативно-правові акти. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України : веб-сайт. URL: <https://mepr.gov.ua/documents/> (дата звернення: 20.08.2023).

5. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватись бюджетними установами природно-заповідного фонду : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 р. № 1913. Дата оновлення : 06.01.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1913-2000-p#Text> (дата звернення: 20.08.2023).

6. Про затвердження Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України : Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 22.06.2009 р. № 330 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0679-09#Text> (дата звернення: 20.08.2023).

7. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. Дата оновлення : 03.12.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 20.08.2023).

8. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 р. № 2456-XII. Дата оновлення : 08.08.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text> (дата звернення: 20.08.2023).

9. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Дата оновлення : 16.10.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-vr#Text> (дата звернення: 20.08.2023).